

VILSE INDEKSO SKAIČIAVIMO TAISYKLĖS

1. VILSE indeksas	2
2. Naudojami terminai	2
3. VILSE indekso skaičiavimo taisyklės.....	2
3.1. Indekso uždarymo reikšmė.....	2
3.2. Indekso formulė	2
3.3. Indekso skaičiavimui naudojamos akcijų kainos	3
4. Indekso administravimas	3
5. Indekso koregavimas.....	3
5.1. Dividendai.....	3
5.2. Akcijų skaidymas ir nominalios vertės keitimas.....	3
Skaidymas	3
Nominalios vertės keitimas	4
Įmonės padalijimas	4
5.3. Įstatinio kapitalo didinimas iš įmonės lėšų.....	4
5.4. Įstatinio kapitalo didinimas papildomais įnašais, suteikiant akcininkams pirmumo teisę įsigyti išleidžiamas akcijas.....	5
5.5. Įstatinio kapitalo didinimas papildomas įnašais, nesuteikiant akcininkams pirmumo teisės įsigyti išleidžiamas akcijas	6
5.6. Akcijų asimiliacija ir skaidymas	6
5.7. Akcijų panaikinimas.....	6
5.8. Prekybos sustabdymas.....	7
5.9. Kiti akciniai įvykiai.....	7
6. Atsakomybės ribojimas	7

1. VILSE indeksas

VILSE akcijų indeksas (toliau Indeksas) skaičiuojamas pagal akcijų kapitalizaciją ir pagrįstas tęstinumo ir bendros akcijų gražos principais. Indeksas skaičiuojamas kiekvieną dieną pagal paskutines oficialias akcijų, kurios yra įtrauktos į Vilniaus vertybinių popierių biržos Oficialųjį ir Einamąjį prekybos sąrašus, uždarymo kainas, lyginant bendrą rinkos kapitalizaciją ir mokamus dividendus su atitinkamais praėjusios prekybos dienos duomenimis.

Į indekso sudėtį įeinančių akcijų svoris neribojamas, todėl kiekvienos akcijų emisijos įtaka Indeksui priklauso nuo jos svorio bendroje rinkos kapitalizacijoje.

Pradinė indekso vertė 2000 m. sausio 1 d. yra 100,00 punktų. Indeksas skaičiuojamas naudojant akcijų kainą, išreikštą litais (LTL).

2. Naudojami terminai

Diena "su teise" – paskutinė prekybos diena kai akcija suteikia teisę dalyvauti akciniame įvykyje (trys prekybos dienos prieš akcininkų sąrašo sudarymą).

Diena "be teisės" – pirmą prekybos dieną kai akcija nesuteikia teisės į akcinį įvykį (dvi prekybos dienos prieš akcininkų sąrašo sudarymą).

Dividendų įtaką koreguojantis koeficientas – koeficientas (d), naudojamas koreguoti akcijų kainą, siekiant pašalinti nustatytų dividendų įtaką akcijų kainos kitimui.

Akcinių įvykių įtaką koreguojantis koeficientas – koeficientas (a), naudojamas koreguoti akcijos kainą, siekiant pašalinti akcinio įvykio įtaką akcijų kainos kitimui.

3. VILSE indekso skaičiavimo taisyklės

3.1. Indekso uždarymo reikšmė

Indeksas skaičiuojamas tik vieną kartą per dieną. Kapitalizacija, apskaičiuota naudojant prekybos dienos akcijų uždarymo kainas, yra dalinama iš praėjusios prekybos dienos atitinkamos kapitalizacijos. Ankstesnė indekso vertė yra dauginama iš šio santykio.

3.2. Indekso formulė

VILSE indeksas yra skaičiuojamas, naudojant Paasche formulę, kuri įvertina dėl akcijų kainos kitimo atsiradusius pasikeitimus rinkos kapitalizacijoje ir dividendus.

$$V_{(t)} = \frac{\sum_{i=1}^n [q_{i,t} \times (p_{i,t} + d_{i,t})]}{\sum_{i=1}^n [q_{i,t} \times p_{i,t-1} \times a_{i,t}]} \times V_{(t-1)}$$

Kur:

V = VILSE indekso reikšmė

q_i = *i-osios* emisijos akcijų skaičius

p_i = *i-osios* emisijos akcijų oficiali uždarymo kaina

t = skaičiavimo laikas

i = akcijų emisija

n = akcijų emisijų, įtrauktų į Indeksą, skaičius

d_i = *i-osios* akcijų emisijos dividendų įtakos koregavimo koeficientas
vietine valiuta

a_i = *i-osios* akcijų emisijos akcinių įvykių koregavimo koeficientas

3.3. Indekso skaičiavimui naudojamos akcijų kainos

Indekso skaičiavimui naudojamos paskutinės oficialios akcijų uždarymo kainos.

4. Indekso administravimas

Naujos akcijų emisijos įtraukiamos į Indeksą antrą prekybos jomis dieną. Jeigu akcinis įvykis keičia akcijų skaičių, tai toks pokytis yra įvertinamas nuo dienos "be teisės". Jeigu akcijų emisijos yra apjungiamos (pvz. susijungia emitentai, akcijos konvertuojamos), paprastai naikinamos akcijos yra išbraukiamos iš Indekso po nepertraukiamos prekybos paskutinę šių akcijų prekybos dieną, tuo pačiu padidinant atitinkamų akcijų, kurios lieka, kiekį. Akcijos, kurios išbraukiamos iš prekybos sąrašų, bus išbrauktos iš Indekso po nepertraukiamos prekybos paskutinę atitinkamos akcijos prekybos dieną.

5. Indekso koregavimas

Indekso koregavimas yra atliekamas, siekiant sumažinti įtaką faktorių, kurie įtakoja akcijų kainą, tačiau neturi įtakos emitento rinkos kapitalizacijai. Koreguojantys koeficientai yra naudojami Indekso skaičiavimui dieną "be teisų" po pirmo sandorio sudarymo. Jeigu šią dieną šia akcija sandoriai nebuvo sudaryti, koeficientai bus naudojami pirmą prekybos dieną po dienos "be teisų".

Birža pasilieka teisę daryti kitus čia neišvardintus pakeitimus bei teisę nedaryti čia išvardinti pakeitimų apie tai pranešant iš anksto.

5.1. Dividendai

Dividendų koregavimo koeficientas d = dividendų mokėjimo koeficientas (Lt/akcijai).

5.2. Akcijų skaidymas ir nominalios vertės keitimas

Skaidymas

Kai akcija yra skaidoma, kiekviena sena akcija yra suskaidoma į naujas akcijas. Tokiu atveju emitento rinkos kapitalizacija turėtų likti nepakitusi, tuo tarpu kai akcijų kiekis pasikeis.

Akcinio įvykio įtaką koreguojantis koeficientas turi būti toks, kad P_{t-1} atitiktų teorinį P_t :

$$P_{i,t} = a_{i,t} \times P_{i,t-1}$$

Kur

$$a_{i,t} = \frac{q_{i,t-1}}{q_{i,t}}$$

Akcinio įvykio įtaką koreguojantis koeficientas a yra lygus ankstesniam akcijų skaičiui, padalintam iš naujo akcijų skaičiaus. Akcinio įvykio įtaką koreguojantis koeficientas gali būti laikomas akcijų skaidymo koeficientu. Pakeitimai indekse turi būti atlikti tada, kai išskaidyta akcija sudaromas pirmas sandoris.

Priešingu nei skaidymas atveju, kai akcijų kiekio sumažinimas neturi įtakos emitento rinkos kapitalizacijai, akcinio įvykio įtaką koreguojantis koeficientas yra skaičiuojamas pagal tą pačią formulę kaip ir akcijų skaidymo atveju.

Nominalios vertės keitimas

Jeigu keičiama akcijos nominali vertė nekeičiant akcijų skaičiaus, indeksas nekoreguojamas.

Įmonės padalijimas

Šiuo atveju listinguojama įmonė dalijama į dvi ar daugiau įmonių, kurios bus viešai listinguojamos. Šis skyrius netaikomas tuo atveju, kai yra įsigyjamoms ar parduodamos dukterinės įmonės.

Jeigu listinguojama įmonė yra dalijama į naujas įmones ir pasirašymo teisių naujose įmonėse galiojimas baigiasi tuo pačiu metu, tai naujos įmonės akcijos įtraukiamos į indekso skaičiavimą tokiu pat būdu kaip ir bet kuri kita nauja akcija. Senos listinguojamos akcijos turi būti išimtos iš indekso skaičiavimo dieną "be teisių".

Jeigu listinguojamos bendrovės pasirašymo teisių galiojimas baigiasi skirtingomis dienomis, tai akcijos turi būti išimtos iš indekso skaičiavimo pirmą dieną "be teisių". Jeigu laikotarpis yra tarp dienų "be teisių" yra reikšmingas, akcijos gali būti dar kartą įtrauktos į indekso skaičiavimą šiam laikotarpiui. Tokiu atveju senos įmonės akcijos turi būti išimtos iš indekso skaičiavimo paskutinį kartą, kai baigiasi visų teisių galiojimas. Naujos įmonės akcijos į indekso skaičiavimą bus įtrauktos tokiu pačiu būdu kaip ir naujos akcijos.

Jeigu listinguojama įmonė tęsia veiklą ir pagrindinė jos dalis sukuria naują įmonę, tai senos įmonės akcijos gali būti išimamos iš Indekso skaičiavimo dienos "be teisių" laikotarpiui. Naujos įmonės akcijos bus įtraukta į indekso skaičiavimą pagal tvarką, nurodytą 4 punkte.

5.3. Įstatinio kapitalo didinimas iš įmonės lėšų

Įstatinio kapitalo didinimo iš įmonės lėšų atveju naujos akcijos yra suteikiamos esamiems akcininkams. Naujos akcijos yra išleidžiamos nemokamai. Akcinio įvykio įtaką koreguojantis koeficientas yra skaičiuojamas:

$$p_{i,t} = a_{i,t} \times p_{i,t-1}$$

kur

$$a_{i,t} = \frac{q_{i,t-1}}{q_{i,t}}$$

Akcinio įvykio įtaką koreguojantis koeficientas yra apskaičiuojamas ankstesnį akcijų skaičių padalinant iš naujo akcijų skaičiaus. Naujas akcijų skaičius turi būti naudojamas nuo to laiko, kai atitinkama akcija pirmą kartą bus prekiaujama "be teisės" ir bus sudarytas pirmas sandoris.

5.4. Įstatinio kapitalo didinimas papildomais įnašais, suteikiant akcininkams pirmumo teisę įsigyti išleidžiamas akcijas

Emitentas gali didinti įstatinį kapitalą, išleisdama naujas akcijas ir suteikdamas akcininkams pirmumo teisę jas įsigyti. Jeigu emisijos kaina yra mažesnė už rinkos kainą, yra skaičiuojamas akcinio įvykio įtaką koreguojantis koeficientas.

Akcinio įvykio įtaką koreguojantis koeficientas skaičiuojamas trimis etapais:

pasirašymo teisės vertė yra:

$$P_{i,SR} = \frac{[p_{i,t-1} - p_{i,pasiraš..}]}{pasirašymo_santykis + 1}$$

teorinė akcijos kaina pasibaigus pasirašymo teisės galiojimui:

$$P_{i,adj} = P_{i,t-1} - P_{i,SR}$$

akcinio įvykio įtaką koreguojantis koeficientas:

$$a_{i,t} = \frac{P_{i,adj}}{P_{i,t-1}}$$

$p_{i,pasir.}$ yra akcijos pasirašymo teisė ir $p_{i,adj.}$ yra teorinė akcijos "be teisės" vertė. Pasirašymo santykis čia yra santykis tarp seno akcijų skaičiaus ir naujai išleidžiamų akcijų skaičiaus. Jeigu naujos akcijos suteikia teisę į kitokius dividendus nei senos akcijos, šis skirtumas bus atimtas iš pirmo skaičiavimo etapo rodiklio.

Jeigu akcijų emisijos kaina yra didesnė nei rinkos kaina, indekso koregavimas "be teisės" dieną nebus atliekamas. Šiuo atveju akcijų skaičiaus pasikeitimas bus įvertintas pasibaigus pasirašymo teisių galiojimui ir paskelbus pasirašytų akcijų skaičių. Naujos akcijos bus įtrauktos į Indekso skaičiavimą po to kai emitentas atskleis pasirašytų akcijų skaičių pagal 4 dalyje nurodytą tvarką.

5.5. Įstatinio kapitalo didinimas papildomas įnašais, nesuteikiant akcininkams pirmumo teisės įsigyti išleidžiamas akcijas

Emitentas gali didinti įstatinį kapitalą, išleisdamas naujas akcijas ir nesuteikdamas akcininkams pirmumo teisės įsigyti išleidžiamas akcijas. Naujai išleistos akcijos bus įtrauktos į Indekso skaičiavimą kai emitentas paskelbia pasirašytų akcijų skaičių.

5.6. Akcijų emisijų asimiliacija ir skaidymas

Akcijų emisijų asimiliacija atliekama kelias akcijų emisijas prijungiant prie egzistuojančios akcijų emisijos arba kelias akcijų emisijas sujungiant į vieną naują akcijų emisiją.

Jeigu akcijos yra asimiliuojamos, prijungiant jas prie egzistuojančios akcijų emisijos, akcijų uždarymo kaina, naudojama apskaičiuoti emitento kapitalizacijai kaip taisyklė bus kaina akcijų, kuriomis bus toliau prekiaujama. Jeigu akcijų, kuriomis toliau bus prekiaujama, rinkos kaina žymiai skiriasi nuo paskutinės rinkos kainos akcijų, kurios yra asimiliuojamos, liekančioms prekybai akcijoms yra skaičiuojamas akcinio įvykio įtaką koreguojantis koeficientas a , kuris turi užtikrinti rinkos stabilumą.

$$a_{i,t} = \frac{P_{paskutinė}}{P_{liekanti}}$$

kur $p_{(paskutinė)}$ yra paskutinė žinoma akcijų, kurios asimiliuojamos, rinkos kaina ir $p_{(liekanti)}$ yra paskutinė kaina akcijų, kurie lieka prekyboje. Jeigu akcijos yra asimiliuojamos į naują akcijų emisiją, paskutinė asimiliuojamų akcijų rinkos kaina kaip taisyklė bus naudojama kaip naujų akcijų atidarymo kaina. Išskaidytos akcijų emisijos bus įtraukiamos į Indekso skaičiavimą kaip naujos akcijų emisijos.

5.7. Akcijų panaikinimas

Akcijų skaičius yra sumažinamas dydžiu lygiu, naikinamų akcijų skaičiui. Akcinio įvykio įtaką koreguojantis koeficientas yra skaičiuojamas:

$$p_{i,t} = a_{i,t} \times p_{i,t-1}$$

kur

$$a_{i,t} = \frac{q_{i,t-1}}{q_{i,t}}$$

Akcinio įvykio įtaką koreguojantis koeficientas yra santykis tarp ankstesnio akcijų skaičiaus ir naujo akcijų skaičiaus. Naujas akcijų skaičius bus taikomas nuo prekybos akcijomis "be teisės" pradžios kai sudaromas pirmas sandoris šiomis akcijomis.

5.8. Prekybos sustabdymas

Prekybos sustabdymo metu paskutinė akcijos rinkos kaina bus naudojama Indekso skaičiavime. Jeigu prekyba bus sustabdoma savaitei, Birža gali priimti sprendimą išbraukti akciją iš Indekso.

5.9. Kiti akciniai įvykiai

Kiti akciniai įvykiai bus įvertinami panašiai kaip ir aukščiau išvardinti akciniai įvykiai, taikant dienos "be teisės" principą. Koregavimas bus detalizuojamas Biržos kiekvienu atveju atskirai. Indekso skaičiavimas nebus koreguojamas, jeigu akcinis įvykis neturės tiesioginės įtakos akcijos kainai (pvz. nevieša akcijų emisija rinkos kaina, nominalios vertės pasikeitimas, nesikeičiant akcijų skaičiui).

6. Atsakomybės ribojimas

Birža kaip įmanoma stengiasi išlaikyti Indekso tikslumą ir patikimumą. Tačiau Birža negarantuoja Indekso vertės tikslumo bet kuriuo metu, taip pat neprisiima atsakomybės už žalą, kurią nulemia neteisingas Indeksas arba neteisingi jo skaičiavimai.